

การเตรียมการ

มี.ค.

เม.ย.

พ.ค.

มิ.ย.

ก.ค.

ส.ค.

ก.ย.

ต.ค.

พ.ย.

ธ.ค.

ม.ค.

ก.พ.

การเตรียมดิน

- ที่ลุ่ม ชูร่องยกแปลงขึ้นมา เพื่อเป็นการระบายน้ำ
- ที่ดอน ไถพรวน และปรับพื้นที่ ให้สม่ำเสมอ
- เตรียมพันธุ์
 - ต้นพันธุ์จากการทาบกิ่ง
 - ตรวจสอบการเชื่อมติด
 - ของรอยแผลให้สมบูรณ์
 - ต้นพันธุ์ใหม่ ไม่ค้าง มีสภาพต้นสมบูรณ์

การตัดแต่งกิ่ง

- ตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยว โดยตัดกิ่งกลาง กิ่งทับซ้อน กิ่งแห้งตาย หรือโรค
- แผลงทาลาย
- ใส่ปุ๋ยเพิ่มช่วงพักต้น
- สูตร 16 - 16 - 16
- หลังจากใบเริ่มแก่ให้ใส่ปุ๋ยสูตร 8 - 24 - 24 เพื่อสร้างตาดอก

ออกดอก

- ฉีดพ่นสารเคมี ป้องกันกำจัดโรคแมลง ดักยุงแก้ง หนอนกัดกินดอก โรคราแห้ง และราดำ
- ให้นำอย่างสม่ำเสมอ

ติดผลและผลพัฒนา

1. ใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีสูตร 15 - 15 - 15 อัตราครั้งละ 2 - 3 กก. ต่อต้น สำหรับต้นมะขามอายุ 8 - 10 ปี และเพิ่มปริมาณมากขึ้นตามอายุ และขนาดทรงพุ่ม
 2. ฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรคแมลง
 3. ให้นำอย่างสม่ำเสมอ
- โรคราดำ
 - หนอนเจาะลำต้น

ก่อนเก็บเกี่ยว

- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13 - 13 - 21 อัตราครั้งละ 2 - 3 กก. ต่อต้น สำหรับต้นมะขามอายุ 8 - 10 ปี และเพิ่มปริมาณมากขึ้นตามอายุ และขนาดทรงพุ่ม
- งดการให้น้ำ
- ฉีดพ่นสารเคมี ป้องกันกำจัดโรคแมลง

การปลูก

- ครอบปลูกในช่วงฤดูฝน
- ขุดหลุมปลูกให้มีขนาด 50 x 50 เซนติเมตร
- ผลผลิตกับปุ๋ยคอก 5 กิโลกรัม และรีดฟอสเฟต 500 กรัม ให้สูงประมาณ 2 ใน 3 ของหลุม
- ปักไม้หลักและผูกเชือกยึดเพื่อป้องกันลมพัดโยก
- หาวัสดุคลุมดินบริเวณโคนต้น เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง
- รดน้ำให้ชุ่ม ทำร่มเงาพรางแสงแดด
- แกะผ้าพลาสติกที่พันรอบทาบออก เมื่อปลูกไปแล้วประมาณ 1 - 2 เดือน

ศัตรูที่สำคัญและการป้องกันกำจัด

- ระยะแตกใบอ่อน ให้ป้องกันโรคราแป้ง และป้องกันแมลงกินใบ เช่น ดักยุงแก้ง หนอนงู หนอนกระตุ้ หนอนมังกา ระยะติดผล ให้ป้องกันราดำ และป้องกันหนอนเจาะลำต้น

การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

1. การเก็บเกี่ยว จะใช้กรรไกรที่ละเอียด โดยการเลือกฟังเสียง ฟังทีละจะมีเสียงเป็นกร หรือดังเกิดจากสีผิวเปลือกนวลและแห้ง
2. การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว หลังจากเก็บมาแล้วจะทำการอบไปอ่อนหรือหนึ่งเพื่อฆ่าเชื้อ โดยหนึ่งในน้ำเดือดนานประมาณ 5 - 10 นาที หรืออบแห้งที่อุณหภูมิประมาณ 80 องศาเซลเซียส นานประมาณ 2 ชั่วโมง หรืออบไม่ครบ
3. อายุการเก็บเกี่ยว โดยการอบไปอ่อนหรืออบแห้งสามารถเก็บรักษาไว้ได้นานประมาณ 1 ปี

การเก็บเกี่ยว

1. การสุกของฝัก จะขึ้นอยู่กับพันธุ์ พื้นที่ปลูก และในแต่ละต้นจะสุกไม่พร้อมกัน จะทยอยสุกเป็นรุ่นๆ
2. เปลือกฝักเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลหรือสีนวล หรือสีทอง สีม่านกบ เมื่อกะเบาๆ จะรู้สึกว่าข้างในมีเสียงกลวง

เทคนิคการปลูก และดูแลรักษา มะขามหวาน

1. การเตรียมการก่อนปลูก

1.1 เตรียมดิน

ที่ลุ่ม ขุดร่องยกแปลงขึ้นมาเพื่อเป็นการระบายน้ำ

ที่ดอน ไถพรวน และปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ

1.2 เตรียมพันธุ์ ตันพันธุ์จากการทาบกิ่ง ตรวจสอบการเชื่อมติดของรอยแผลให้สมบูรณ์ ตันพันธุ์ใหม่ ไม่ค้ำปี มีสภาพต้นสมบูรณ์

2. การปลูก

- 2.1. ใช้ต้นพันธุ์มะขามหวานทาบกิ่ง
- 2.2. ควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน
- 2.3. ควรขุดหลุมปลูกให้มีขนาด 50 x 50 เซนติเมตร
- 2.4. ผสมดิน ปุ๋ยคอก จำนวน 5 กิโลกรัม และปุ๋ยร็อคฟอสเฟต จำนวน 500 กรัม เข้าด้วยกันในหลุมสูงประมาณ 2 ใน 3 ของหลุม
- 2.5. ยกถุงกล้าต้นไม้วางในหลุม โดยให้ระดับของดินในถุงสูงกว่าระดับดินปากหลุมเล็กน้อย
- 2.6. ใช้มีดที่คมกรีดถุงจากกันถุงขึ้นมาถึงปากถุงทั้ง 2 ด้าน ดึงถุงพลาสติกออก ระวังอย่าให้ดินแตก
- 2.7. กลบดินที่เหลือลงไปหลุม อย่ากลบดินให้สูงถึงรอยเสียบยอดหรือรอยทาบกิ่ง
- 2.8. กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น
- 2.9. ปักไม้หลักและผูกเชือกยึด เพื่อป้องกันลมพัดโยก
- 2.10. หาววัสดุคลุมดินบริเวณโคนต้น เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง
- 2.11. รดน้ำให้ชุ่ม
- 2.12. ทำร่มเงา เพื่อช่วยพรางแสงแดด
- 2.13. แกะผ้าพลาสติกที่พันรอยเสียบยอดหรือรอยทาบกิ่ง เมื่อปลูกไปแล้วประมาณ 1 - 2 เดือน

3. การดูแลรักษา

3.1 การใส่ปุ๋ย ดินที่ให้ผลผลิตแล้ว แบ่งการใส่ปุ๋ยดังนี้

- บำรุงต้น ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16
- สร้างตาดอก ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 หรือ 8-24-24
- บำรุงผล ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15
- ปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21

ส่วนปริมาณการใส่ปุ๋ยประมาณครั้งละ 2 - 3 กิโลกรัมต่อต้น สำหรับต้นอายุ 8 - 10 ปี และเพิ่มปริมาณมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของอายุ และทรงพุ่ม

3.2 การให้น้ำ ปกติแล้วมะขามหวานเป็นพืชที่ทนแล้งได้ดี แต่จะใช้น้ำมากในช่วงออกดอกและติดฝัก เพราะถ้าขาดน้ำ จะทำให้ฝักไม่มีคุณภาพ ในระยะปลูกใหม่ควรรีบน้ำอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีอายุมากขึ้น การให้น้ำอาจมีช่วงห่างมากขึ้น หลังจากติดฝักแล้วหากฝนทิ้งช่วงจะต้องมีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ฝักจะเจริญเติบโตอย่างเต็มที่และมีคุณภาพดีหลังจากหมดฤดูฝนแล้วจะงดการให้น้ำ ฝักมะขามหวาน จะเริ่มแก่ และสุกในช่วงปลายปีพอดี

3.3 การปฏิบัติงานอื่นๆ การตัดแต่งกิ่งต้นมะขามหวานมีไม่มากนัก ถ้าต้นยังเล็กอยู่จะปล่อยให้เจริญเติบโตเต็มที่ จะทำให้การตัดแต่งกิ่งที่โคนต้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น นิยมตัดให้มีลำต้นโคนเดียว โดยทั่วไปจะนิยมไว้โคนต้นสูงประมาณ 50 เซนติเมตร แล้วให้แตกกิ่งแขนง 4 กิ่ง และบังคับกิ่งแขนงแตกเป็นแขนงย่อยไปเรื่อยๆ จนได้พุ่มเตี้ย เมื่อมะขามหวานให้ผลแล้วการตัดแต่งกิ่งก็ทำไม่มากเช่นกัน ส่วนมากแล้วจะตัดแต่งกิ่งที่แห้งตาย กิ่งที่ถูกรโรคแมลงทำลาย กิ่งฉีกหัก กิ่งที่แตกออกไขว้กันจนแน่นที่บ การตัดแต่งกิ่งให้ทรงพุ่มโปร่ง จะช่วยให้ดอกติดฝักกระจายทั่วถึง ช่วยให้มีความงอกดี และลดปัญหาเรื่องการหักของกิ่งเมื่อฝักโตมากขึ้น

4. การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

4.1 ระยะแตกใบอ่อน ให้ป้องกันโรคราแป้ง และป้องกันแมลงกินใบ เช่น ดั่งปีกแข็ง หนอนบู่ หนอนกระทู้ หนอนมั่งกร

4.2 ระยะติดฝัก ให้ป้องกันราดำ และป้องกันหนอนเจาะฝัก

5. การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

5.1 การเก็บเกี่ยว จะใช้กรรไกรเก็บที่ละฝัก โดยการเลือกฟังเสียง ฝักที่แก่จะมีเสียงโปร่ง หรือสังเกตจากสีผิวเปลือกนวลและแห้ง

5.2 การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว หลังจากเก็บฝักมาแล้วจะทำการอบไอน้ำหรือนึ่งเพื่อฆ่าเชื้อ โดยนึ่งในไอน้ำเดือดนานประมาณ 5 - 10 นาที หรืออบแห้งที่อุณหภูมิประมาณ 80 องศาเซลเซียส นานประมาณ 2 ชั่วโมง หรืออบไมโครเวฟ

5.3 อายุการเก็บเกี่ยว โดยการอบไอน้ำหรืออบแห้งสามารถเก็บรักษาไว้ได้นานประมาณ 1 ปี

ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของมะขามหวาน

สภาพแวดล้อม	ความเหมาะสม	ข้อจำกัด
1. สภาพภูมิอากาศ	<ul style="list-style-type: none"> - ปลูกได้ในสภาพพื้นที่ฝนตกไม่ชุกมากนัก - ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 1,200 – 1,800 มิลลิเมตร 	-
2. สภาพพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นที่สูงน้ำไม่ท่วมขัง โปร่ง มีแสงแดดจัด ส่องทั่วถึงทั้งต้น 	ไม่ชอบน้ำท่วมขัง
3. สภาพดิน	<ul style="list-style-type: none"> - ดินค่อนข้างเหนียว มีอินทรีย์วัตถุพอประมาณ - ความเป็นกรดเป็นด่างอยู่ระหว่าง 5.5 - 6.5 	-
4. สภาพน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - ปริมาณน้ำในช่วงที่มะขามให้ผลผลิตจะต้องมีเพียงพอ จะขาดน้ำในช่วงนี้ไม่ได้ เพราะจะทำให้คุณภาพฝักไม่ดี 	-

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และแหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

1. การปักตัวและการเตรียมดินเพื่อการออกดอกหลังเก็บฝักแล้ว ควรเร่งตัดแต่งกิ่งที่ถูกรโรคและแมลงเข้าทำลาย กิ่งแฉม กิ่งซ้อนทับ กิ่งน้ำค้าง ทำความสะอาดโคนต้นแล้วใส่ปุ๋ยคอกต้นละ 30 - 50 กิโลกรัม พร้อมทั้งใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-16 เพื่อให้มีการแตกใบอ่อนอย่างรวดเร็ว และเมื่อใบเริ่มแก่ในเดือนเมษายน - พฤษภาคม ให้ใส่ปุ๋ยเพื่อสร้างตาดอกสูตร 8-24-24 หรือ 12-21-12

แหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2547. **คู่มือพืชเศรษฐกิจ**. กรุงเทพฯ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2555. **52 สัปดาห์รู้แล้วรวย**. กรุงเทพฯ

